

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknek két hasábos petit sora 16 fill., többszöri belkutatásnál megfelelő engedmény. Nyilttér sora 30 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Laptulajdonos:

OBLÁT KÁROLY.

Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor.

negyedévre 3 kor.

Megjelenik vasárnap és esütörtökön

Tisza István megbízása.

Az eljáró nagy idő, a nagy gondok, melyek az országra nehezdednek, az alkotmány válságának ijesztő veszedelme, a minden téren érezhető pangás, higgadt megfontolásra készítik az egész nemzetet.

Tisza István vállalja másodszor a kabinetalakítást, erőlt érez magában az ellentéték békés elintézésére és a nemzet jogos igényeinek kielégítésére. Kiszéreltet őhajt tenni, hogy kivesse az országot kétséghejtő helyzetéből.

Nem zenghet a nemzet Tisza Istvánnak hozsannát, hogy itt van Magyarország Mesiá-a, aki malasztot hoz az emberiségnek. Ha eredményeket és ezzel békét hoz a nemzet és korona között, úgy feledve lesznek a multak hibái, melyek Tiszát mint árnyt ki-érik, és az ellenzékkel az egész nemzet támogatására bizvást számíthat; — ha azonban csak azért vállalkozik, hogy Bécsnek szolgálatot tegyen és a hön őhajtott békét a nemzet verességével, jogainak feladásával akarná keresztül erószakolni — úgy újabb csalódás érheti Tiszát, a nemzet részéről. Nyomatékkal mondjuk, hogy a nemzet részéről, mivel a képviselőházban a többséget Tisza bizvást biztosította magának — mert oly politikai rövidlátást senkise tételezzen fel róla, hogy az első

kudarcz után, mely őt a szabadelvű párt részéről érte, kellő időben ne gondoskodott volna, úgy ő mint pedig nagyszámu és befolyásos barátai révén, hogy az meg ne ismétlődjék.

A kilenczes bizottság, mely a szabadelvű párt katonai programját volt hivatalba megállapítani — Tisza által proponált módosításokat nem fogadta el, eredeti programját — fentartotta. Vagyis a kilenczes bizottság határozata nem fedezi Tisza propositióit, illetve programját. Kiszivárgott hírek szerint Apponyi és hívei ellenézték Tisza módosításainak elfogadását. Így kerül tehát a két javaslat a szabadelvű párt értekezlete elé, — melyről már eleve tudni vélük a párt titkai beavatottak, hogy ha az értekezleten Tiszának többsége lesz, úgy Apponyi és hívei kilépnék a pártból.

Itt álljunk meg egy kissé. Gróf Apponyi Albert és társai kilépnék a pártból; vagyis ellenzékbe mennek. De ki követi őket az országban?

E lap is rendületlenül küzdött és legnehezebb időkben is kitartott gróf Apponyi Albert és pártjának eszméi megvalósítása mellett. Elveinek fentartása mellett a volt nemzeti párt, midőn beolvadt a szabadelvű pártba — hittük és reméltük, hogy a multban hangoztatott nemzeti követelések, ha nem is

azonnal, de idővel érvényesülni fognak. Késérő csatlódás érte a nemzetet. Ha a volt nemzeti párt az obstrukció kezdetén, az ujonczfelemelési törvényjavaslat alkalmával lép ki a pártból és a nemzeti apellál — nyert ügye lett volna, — de alakuló-kodó taktikázása, tíz hónapon át kardcsörtetése és midőn tette kerül, a dolog elől kitérése nem oly eljárás, mely szimpátiát kelthet az ország választó polgari előtt. Itt van Zombor — de itt van egész Bácska a volt nemzeti párt meglehetősen erőssége egykor, — mivé lett. Lehette itt még egyszer a nemzeti pártot fel-támasztani? A ki nem vak láthatja, hogy a volt nemzeti párt súlyát adó egyénei a függetlenségi párt táborában vannak már. A kilépést lehet személyileg elbirálni, de párt vagy nemzet szempontjából nem. Így állván a dolog, — Tisza propositióit vagy elfogadja a szabadelvű párt és azt támogatja egészében, vagy szakadás lesz és új választás, vagy pedig, a mi valószínű a volt nemzetiek továbbra is benn maradnak a pártban és kárörömmel nézik a függetlenségi oszromát, várván a pillanatot, hogy buktathassák meg mint Szell Kálmánt, intrikákkal Tisza Istvánt is.

Ha csak Tisza ezt meg nem előzi és új választással meg nem szabadul attól a ballaszttól, mely a pártban csak

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA

A játékos ember.

Lénárd Vincze a könyvvezető barátai és önmaga előtt is sokszor ismételte:

— Sohasem házasodom meg. Nem lehet bízni az asszonyokban.

Lénárdot a kollégái ezért a bogaráért mindannyiszor kinevezték.

Az üzlet nagy irodájában, ahol Lénárd naphosszat a rengeteg üzleti könyveket bújtá, sok lány volt alkalmazva. A férfi alkalmazottak, ha csak szerét ejtették, megcsipkedték a lányok orcáit, a fülükbe pajkos szavakat súgtak, a mitől a lányok elpiuntak és hangosan kacagtak.

Lénárd Vinczének e pajkosságok szinte fizikai fájdalmat okoztak. Bántotta a kollégáinak szabad viselkedése és még érzékenyebben sebezte meg a lelkét az, hogy a lányok nem utasították vissza e viselkedést.

— Istenem — gondolta magában, — hát ezekből lesznek a szerető hitvesek, az élettársak?

Mélységes gyűlölet támadt a szívében. Pedig alapszabán élt-halt a nőkért. Az üzleti könyvek rengeteg számai közül gyakran mosolygott felé egy-egy szép asszonyarc, telve titokzatos ígérettel, rejtelmes és bűvös ígérettel.

Beleszédült a feje. Oh, ha volna egy asszony, egy makulátlan, tiszta, nem földi asszony, aki egész lelkével, minden gondolatával az ölébe dobna magát egy vég nélküli, hosszú életre!

A terem sarkában kacagás hangzott fel, valamelyik lány évődött az egyik gyakornokkal.

Lénárd Vincze lelkéből egyszerre kirobbant a szép álmoké. Ököibe szorult a keze és dühösen csapott előtte fekvő hatalmas könyvére. Soha, soha nem házasodom meg! Oh hisz az rettenetes volna. Örökké kínozná az a gondolat, hogy a feleségével is hasonlóképen bántak, niellett ő ismert volna. Talán akadt férfi, akinek keze érintette a derekát, aki forró szavával, ha csak egy gondolatnyi időre is föltot, lehelt a lelkére. Megörjitené ez az örökös kínzó gondolat.

Hanem hiába minden Lénárd Vincze, aki egyszerre gyűlölte is, imádtá is a nőt, megházasodott. Új lány került az üzlet levelezői osztályába s ez a lány, amikor az első napon valaki dévajkódva megszoritotta a karját, heves elutasító megzudulatot tett. Ez a mozdulat megfogta a Lénárd Vincze szívet és féltév mulva már feleségül is vette a lányt.

II.

Csinos, kövéres, puha asszony lett Lénárd Vinczénél. A férje tejbévajba fűrésztötte, féltékenyen őrizte, mint egy szép fényes tollú madarat. Az asszony élete különben is hasonlított a kalitkába zárt madárhoz. De ezira volt a kalitka. Kényelem és puhaság vette körül a vad madarat s a rabtartó férj lelkét is odaadta volna, csakhogy biztosítsa magának az asszony örökké tartó vonalmát.

Természetesen Lénárd Vinczénél már nem jart el többé a nagy irodába üzleti leveleket fogalmazni. Otthon ült örökösen unatkozva és lustálkodva s ettől a semmittevéstől a fiatal asszony rohamosan elhízott. Álmos és fáradt teremtés lett belőle,

intrikál, de midőn a tetre kerül, akkor mindig meghátrál.

A nemzet idegei nem bírják sokáig a válságot, az elernyedés tünetei a nagy izgalom után kezd már bekövetkezni. Ily állapotban jön Tisza megbízatása, hogy mily sikerrel, eredménnyel és kormányzati programmal, azt a közel napok fogják megmutatni.

*** Miniszteri határozatok** az iparügyekben. A kereskedelmi miniszter valamennyi másodfokú iparhatósághoz rendeltetett intézett, amelyekben felmenti az iparhatósági megbízottakat az I. fokú iparhatóság székhelyén kívül eddig eszközölt műhely és gyárvizsgálat, valamint a városok külterületén levő gyártelepek megvizsgálásának kötelezettsége alól, még pedig azért, mert a legközelebb életbe lépő 1901 évi XX törvényeik szerint iparkihágási ítéletek alapján befolyt büntetéspénzek felerősze a községeket illeti, az ipardíjak pedig kereskedelmi oktatási célokra fordítandók s így az iparhatósági megbízottak fuvarköltségeinek fedezésére alap ez időszert nincsen. Egy másik határozatot is hozott a kereskedelmi miniszter, kimondván, hogy az ipartestület kötelekésbe tartozó iparosokat, alkalmazottakat biztosításánál, a kerületi és ipartestületi betegséglégyő pénztár között szabadválasztási jog illeti meg

*** Közigazgatási reform.** A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás szabályai a belügyminiszteriumban elkészültek. Az utóbbi években hozott közigazgatási törvények sok kifogás alá esnek, de a végrehajtási utasítások és a miniszteri rendeletek légiót egységesen nélkülözök gyakorlati alkalmazhatóságuk minden feltételeit. Csak egyszerűen utalunk a „közigazgatás egyszerűsítése“ hangzatos jelszava alatt megindult és töredékeiben végre is hajlott reformmunkálatok gyakorlati eredményeire, — még a legjobb akaratral — azt sem lehet ráfogni, hogy az eljárásnak legalább egyöntetűvé tétele tekintetében kifogástalan vagy csak érdemleges munka is volt. De amig a jelen rendszer divik, amig a törvényjavaslatok és különösen az utasítások nem fognak keresztülmenni azok recenzióján, kikre majd gyakorlati végrehajtásuk vár, miértől kiadvák: nem is várhatlak tőlük, hogy az élethez igazoljanak. A mai rendszernek — ugy amit van — alapos ismerete s a bányáid perrendtartásban lefele-

tett elvek alapján elkészített egy elaboratumnak a gyakorlati érzék finom rostláján áttört szigorú kritikája kell hozzá. A hatáskör és az illetékesség kérdésének teljes részletességgel megállapítása után az előzetes eljárás (előzetes letartóztatás, házkutatás, személy-mozgás, lefoglalás stb.) szabályai foglalandók egybe, majd a tárgyalás (a tanuhalgatlás, szemle stb.) rendjére vonatkozó szabályok, az ítélet kellékei és a büntetés nyilván-tartása és végrehajtására vonatkozó rendelkezések. Különösen a pénzbüntetések nyilvántartásának és kezelésének ezidőszertit érvényben álló módja igényel gyökeres revíziót, mely csak a kezelés egyszerűsítésében és a büntetéspénzek hovatartásának egységesítésében nyerhet kitéjezt. Az új kihágási utasítást már legközelebb kiadja a miniszterium.

*** Határozat.** A bácsodrog megyei közigazgatási bizottság a tanítókra fontos határozatban kimondta, hogy a tanítói nyugdíj- és gyámalap javára minden tankötelek után 30 fillér járulékt szedendő. A vagyon-talan szülőktől a díjakat nem szedik be, hanem azokat az iskolamulasztási pénzekből pótolják az iskolafeltartók s az így begyűlt összeget legkésőbb a folyó év végéig a kir. adóhivatalba szolgáltatassák be.

Szabad lyceum.

Zomborban nemsokára ismét megkezdí a „szabad iskola“, tudomány és felvilágosultság terjesztő működését.

Ez a munka a mai zavaros, mondhatni végzetes sivár politikai állapotok közt igazi apostoli vállalkozás, dicsősége mindazoknak, akik benne részt vesznek.

Tanítsuk a népet! Készítsük elő a jövőnd talaját, hogy nemzeti törekvéseink magjai jól megművelt termő földbe jussanak. Különbözök nézetek és fogalmak jöttek forgalomba a szabad lyceum czélja és irányzata felöl. Ezt volt hivatva megdönteni és a szabad lyceum szép eszméjét diadalra juttatni Puky főispánnak, aki az alább között remek elnöki beszéddel nyitotta meg mult vasárnap a debreczeni szabad lyceum választmányának ülését.

A szabad lyceum társadalmi nemzeti és politikai hitvallásáról irt meggyőző vélemény kifejtése mellett, a mai politikai élet s ebben az aktuális események oly klasszikus, példát-

lanul hű, igaz, erős és eszményiesen reális rajzát találja az olvasó, hogy a mig olvasni fogja, bizonyára megdöbben és hamut hint a fejére.

Az elnöki megnyitó beszéd igy szól:

Az amerikai bölcsész-költő, Emerson, mondotta, hogy a világot a jó emberek igazsága tartja fenn. Az első gondolat, mely a jó ember fogalmához fűződik, a könyörület, az irgalom, a jótékony-ság. A ki megosztja kenyérét az éhezövel, házat a hajléktalannal, fillereit a szükölködövel, aki támaszt nyújt az élet terhei alatt roskadozóknak, gyógyító irt a betegnek, vigasztalás a kétségbeesönek: azt szokta jó embernek nevezni az embertársak elismerése itelele. Vajjon nem ugyanazzal az elismeréssel kell-e a jó emberek sorába emelnünk azt is, a ki legfáradságosabban összegyűjtött javait tudásának, gondolatának, ismereteinek kincsét osztja meg azokkal, a kik ezeknek hiányában szükölködnek? A mi eddig a realszozializmus tanainak nyomában fakadt, t. i. a köz- és magánvagyon jövedelmei feleslegének s hasonlóan a keresmény felesleges hiányadának ama vagyontalank részere juttatása akik, becsületlen munkássággal törekednek életelezöljaik felé, — a mi tehát eddig eme feleslegekből alkotott számtalan jótékony-sági intézmények képeben hirdeti a nemes irányú szocoializmus tanainak érvényesülését: azok a tanok jutnak érvényre a szocoialis élet szellemi világában is — megosztása a tudomány közkincsének a tudás szegényei között.

Erre a nemes és magasatos feladatra vállalkoznak az amerikai bölcsész jó emberei ebben a Szabad Lyceumban, melynek alakuló nagybizottsági gyűlését ennek a bizottságnak kitüntetö bizalmából megnyitni szerencsén van.

A nemzetek nagyságát azoknak gazdagsága határozza meg. Gazdagsága anyagi és szellemi tökében együtt. Mindkettöre egyaránt van szüksége a nemzetnek, a mely emelkedni akar s tényezőként szerepelni az államok élettörténetében. Az anyagi gazdagság egymagában a realizmus sivár mezejére terel; a szellemi töke a nemzet intellektuális erejét emeli, mely az anyagot uralma alá hajtja s annak értéket kölcsönöz.

A mint a drága márvány értékét is nem annak súlya és nagysága, hanem a művész vérszője adja meg.

A tudománynak is meg van a maga egyéni élete. Növekszik, terjed, világotosságot áraszt, hódít s a maga véghetetlen produktív erejével újabb és újabb gyümölcsöt termel, gyümölcsöt, amelyet még nem láttunk, még nem ismerünk. A tudomány nem önzél, hanem eszköz, magas életelezöljaink megvalósításához. Eszköz, mely újabb gondolatot kelt és újabb gondolatot hoz napvilágra. Am jól mondotta

akit kimerített a semmivetés és az unalom. Egy napon a következő kijelentéssel fordult az urához:

— Rosszul érzem magam. Valami kurát kellene használnom.

Lénárd Vincze ijedten kapta fel a jejét.

— Az istenért, mi a baj?

— Nem tudom. talán orvost kellene hivatni.

— Az orvos jött. Megvizsgálta az asszonyt és kimondta a szentenciát:

Vérkeringési zavarok. Oka az elhízás. Sósfürdőket kell használni.

Lénárd Vinczének szörnyű fejtörést okozott ez az orvosi rendelés. Elzuttal hát az asszonynak rendszeresen el kell járnia a sósfürdőbe. Ez lehetetlen. Ó naphosszat az irodában van. Egyedül pedig az asszony nem mehet fürdőbe. A cseléddel nem kísértetheti el. A rossz asszonyok is cselédjükkel kísértetik el magukat mindenhova. Valami megbízható ember kellene. És eszébe jutott a bátyja.

A bátyja szerencsétlen, nyomorék ember volt. Puposnak betegesnek született

s ez a természeti fogyatéksága átokként nehezedett végig az egész életén. Irodai munkát végzett ő is, de sehol sem tartották sokáig. Lénárd Vincze gyakran segítette rajta, de azóta, hogy megházasodott, minden önzése csak az asszonyt vette körül. Elhatározta, hogy a házhoz veszi a bátyját. Programot csinált. A bátyja mindég vele lesz az asszonnyal, elkíséri naponként a sósfürdőbe is, mulattatja, szórakoztatja. Ha ezzel a szerencsétlen emberrel látják a feleségét, senki sem fog rosszat mondani, gondolni, de ő sem lehet rá féltékeny.

És úgy is lett. Az asszony rendszeresen használhatta e kurát, hétköznapokon nyomorék sógora kísérte el, mig vasárnapokon, mikor a férj is szabad volt, az urala ment vele.

III.

A sósfürdő rendes látogatói között csak hamar feltűnt a pupos ember és a fiatal, elhízott, de szép asszony. Lénárd Vinczének minden áldott délután megjelent a sógorával s mig ő a kurát használta, a

nyomorék ember a sósfürdő parkjában egy padon fölve türelmesen várt.

Lénárd Vinczének iránt a sósfürdő látogatói között nagy volt a részvétel. Azt hitték, hogy a pupos ember a férje és mindenki élénken sajnálta a fiatal asszonyt, akit ilyen szánalmas férfi mellé láncozt a sors.

Az első vasárnap azonban, amikor Lénárdné a férje karján jelent meg a fürdőparkban óriási volt a mogbotránkozás. Mindenki biztosra vette, hogy ez a szálás, csinos ember, akibe az asszony úgy belesubjzik, a titkos udvarlójaja.

A sósfürdő — kurát használó, elhízott, epés asszonyok emiatt gyilkos pillantásokat vetettek Lénárdné felé és megvetöen nézték végig a férfit.

Másnap aztán, hétköznap lévén, Lénárdné ujra a sógorával jelent meg a fürdőparkban. A kurát használó asszonyok ekkor már a szerencsétlen nyomorék embert nézték végig szivindító sajnálkozás-sal, mig Lénárdnéra maguk között minden rosszat rámondtak.

tudományos akademiánk egyik nagytudása, nagy-
érdemű veterán tagja, hogy nem az a legjobb
könyv, a melyből legtöbbet tanulhatunk, hanem az,
amely leginkább készíti a gondolkodásra. Mert
ugyan mit ér a tudás, ha meddő marad az ember
agyában? s mit ér az ilyen tudás akkor is, ha
másokkal közöljük? Egymagában azáltal, hogy az
ismereteket másokkal megosztjuk, a tudomány egy
lépéssel sem haladna előbbre, ha a tudományos
ismereteknek nem volna meg az a produktív ereje,
hogy új gondolatokat, új eszméket és új igazságok-
kat hoz felszínre. A maga fejlődésének feltartoz-
tathatlan utaján újabb és újabb ismereteknek válik
szülőanyjává, önbizalmat öbreszt saját elmen-
kéjében, hitet az emberi ismeretek mérhetlen ha-
talmában, hitet a mindenség tudományos szemlé-
letének nemesis hatásában, hitet a világ egyetem-
teremtőjének végtelen bölcsességében.

Erre az útra kívánja vezérelni kortársait a
Szabad Lyceum. Nemes feladat, melynek megva-
lósításával, ha csak részben ér is ezelt, bő jutal-
mát fogja találni önzetlen munkásságának.

És a Szabad Lyceum bizik vállalkozásának si-
kerében. Bizalmát a tapasztalás eredményeibe helye-
zezi. Látjuk ugyanis, hogy éppen az a néposztály,
a melyre a Szabad Lyceum számít, az t. i., a
melynek közművelődési érdekeiről a közoktatási
intézmények kevéssé nem gondoskodhattak, elő-
szeretettel keresi fel a liceális előadásokat min-
denütt, a hol erre alkalma nyílik.

Ennek a tapasztalatnak magyarázatát a nép-
lélektan adja. — A mint a gyermek nyugtalan-
ságát a dajka meséje csitítja el, úgy az ismeretek-
ben szegényebb néposztály is, a mely a maga
naivitásában a lelki élet gyermekkorát éli, — lelki
szükségeitnek kielégítésére ösztönözzenen vá-
gyódik. De ha nincs, a ki ezt a szükségletét egész-
séges táplálékkal elégítse ki, mérges tápanyaggal
elégíti ki önmagát. Im ebben van a Szabad Lyceum
munkásságának szociális jelentősége és értéke. A
realiszociálista, ha nincs irányítva, a mely lépéit
a helyes utra vezesse, éhségében a szomszéd va-
gyonára teszi kezét; az a ki a szociális élet szel-
lemi szükségleteire szomjuhozik, azt a poharat ra-
gadja meg, a melyet a legelső kéz nyújt feljé.
Az a táplálék és az az ital, a melyet a Szabad
Lyceum munkásai nyújtanak, tiszta és önzetlen.
Tiszta, mert a szeretet forrásából fakad; önzetlen,
mert munkadíját csak az emberbaráti és hazafias
kötelességek teljesítésének tudatában keresi.

Hazafias kötelességekről tevők említést.
Hogyan? hát vajon van-e szabadalmuk hazafias
munkára, másoknak is azokon kívül, akik a po-
litikai élet küzdőterén szerepelnek? — kérdik az
utóbbiak. Nézzünk be hát egy percze abba a
zsibongó vásárházba, amelyet politikai életnek
neveznek. Minő látvány tárul szemeink elé! Vi-

Heteken át forrongott Lénárdné körül
ez a gyűlölködő ellenségeskedés, amelyet
azok a hetenként egyszer ismétlődő esetek,
a mikor az asszonyok a férje kísérte el a
sósfürdőbe, csak még jobban szítottak.

Egyszer Lénárdné bent a fürdőben
a fürdő egyik női alkalmazottjának vélet-
lenül beszéd közben, megmondta a nevét.
Az asszonyok azt nemskára megtudták
s egy napon Lénárd Vincze aláírástalan,
női kézzel írott levelet kapott, amelyben
az ismeretlen levelíró megírta, hogy vi-
gyázzon a férjje becsületére, mert a sós-
fürdői látogatások alatt a felesége meg-
esalja.

Lénárd Vincze a levéllel először a
bátyjának rontott. Háborogva és ordítva
vonta felelősségre amiatt, hogy nem jól
vigyázott a feleségére.

— Összejátszottál vele. Mindketten
megesaltatok! toporzékoló örült fájdalom-
ban és kikergette lakásából a nyomorék
embert.

A feleségével pedig röviden végzett.
— Nem szabad bizni az asszonyok-
ban, Ezt mondtam mindig és igazam volt.
Megesaltál: elválunk.

És elváltak.

Pakots József.

harzó szenvedély; ádáz gyűlölet, hűség, epés rá-
galom, egetverő hazafias frázisok puffogása, poli-
tikai arkánumok kottyvasztása a fondorlat, esel-
szóvés, titkolódzás boszorkány konyháján: poli-
tikai gladiatorok, orátor akrobaták, hazafi clownok
örökatványai; a néposztályok esilgő szappan-
buborékainak magabizalom felhajtása bámsz, buta
tömegek öljendő ordítása által; kínált olesó szol-
gálatok árlejtése; hazafi erőnyek és érelykötösök
pénzen vásárlása; klotákban meghurcolt érde-
mek pengellőre feszítése; drága pénzzen kínált
őszeres portékáknak árverése, versenyfutás gánc-
sávval, pózmázás a magabizalom a magabizalom
egymásnak letesztzése az irigység és féltett ön-
érdekek eszközeivel, a sérthetlenség köntösének
bordélyházhoz hozott szennyes képekkel való be-
moskolása; ezéllővés koszorukra dobpergéssel,
trombitaharsogással, kardesörtetéssel és a vásári
nagy tömegek infernális rivalgásával, im a khaot-
likus zárvar: Dante pokolának minden borzalm.

Ime ez rövid vázlatban a Szabad
Lyceum célja. Utmutatója ez a hazafias
gondolkodásnak, a nemzeti léleknek, a
köznapiság fölé emelkedésnek oly ritka,
értékes, bölcs és mély értelmű megnyilat-
kozása, melynek nyomába törekedni: tisz-
tesség, kitüntetés, öröm és érely.

A zombori Szabad Lyceum ez irány-
ban halad, szép multra tekinthet vissza,
— és üdvözljük a közel jövőben megin-
duló munkálkodásában.

Hírek.

* Rákóczy ünnepély Zom- borban.

Mult szombaton este és vasárnap
ünnepelte Zombor hazafias közönsége Rá-
kóczy Ferenc emlékeztétét. A Kossuth
Lajos utca, Deák Ferencz, Erzsébet és
Széchenyi körút minden házában zászló
lengett, némelyiken kétfő is. A városháza
zászló díszben pompázott, — a toronyát
pedig a fűzőtö testület díszítette fel izlé-
sesen. A vármegye palotáján úgy a többi
hivatal épületeken is trikolórt lengett
a hűvös özi szél. Lapunkban kifejezett
azon óhaj, hogy a lampionos menet sötét-
ben nem történhet meg, hanem kivilági-
tásnak kell lenni, — a közönségben vissz-
hangra lett. Falcione Lőrincz és dr. Sági
emeleti lakásán gyűltek ki először a gyer-
tyák, — s nem tellet fél óra, már az
egész nagy utca és körútak, hol a lam-
pionos menet elmenendő volt — fényárban
tündökölt. Talán felesleges is említenünk,
hogy a városháza épület és a vármegye
palotájának kivilágítása impozáns volt.
Este 7 órakor a főgymnasiumi és a ke-
reskedelmi iskola tanulói a tanári kar ve-
zetésében a fűző zenekar indulói mellett,
példás rendben, tengernyi nép által kö-
vetve impozáns lampionos menetet rendez-
tett, hazafias dalokat énekelve, és egyes
szebben kivilágított házak előtt zajosan
éljenezve. Hatalmas éljenzés jutott ki a
honvéd laktanyánál a honvédeknek, —
mert a tiszt szoba utcai ablakában két
éggé lámpás volt kiállítva. Özevgy Latinovits
Amalia úrnő ablakában Rákóczy
arc képe volt kiállítva — babérral meg-
koszoruzva. A közönség itt is zajosan él-
jenzett. Menet után a városháza előtt fel-
állt az ifjuság. Ekkor megszólalt Vadas
Perkő tőragatója a toronyban, kurucz nó-
tákat fújt bensőséggel és mély érelyvel,
— melynek hűvös, szomorú akkordjai be-
szélnék a nemzet fájdalmairól, szomorú-
ságáról. Hymnus zárta be az ünnepélyt,
melyet a közönség orslás közben énekel
az ifjusággal. Vasárnap d. e. 10 órakor
ünnepélyes mise volt, melyet Fejér apát
celebrált, a kaszinó dalárda énekével. A
szt. misén a hatóságok testületileg jelentek
meg, úgy az egyes egyetek is képviselve
voltak. A szt. mise után a közönség a
városháza dísztermébe vonult, hol a zene-
kar Rákóczy nyitánya után Vértési Károly,
az ünnep rendező bizottság elnöke rövid
lelkes megnyitó beszéde után Trischler
Károly olvasta fel szép óda költeményét,

melyet a kaszinó dalárda szépen előadott
kurucz dalai követték, melyet megismé-
teln kellett. Majd Rác Soma főgym-
tanár ünnepi beszéde következett. Az ösz-
szes ünnepi részletek legszebb pontja, aki
mélyen átgondolt — csodaszép hasonla-
taival, a jelent a multtal párhuzamba hozó
fejtegetéseivel általános tetszést keltett
beszédével. Az iparos dalárda Hymnusza
zárta be a délelőtti ünnepélyt. Este a pol-
gári Casinóban diszvacso-ra volt, — melyen
Buday Gerő főgym. hittanár tartotta az
ünnepi beszédet mélyen áthatott hazafias
érezéssel, kurucz magyarsággal. Ez est-
tőlyen a város polgármestere Hauke Imre
is részt vett, — feleközfőntőjében buzdi-
ván további miöközésre a bizottságot, mely
a városunkban a hazafias eszméket oly
nemes hűvel ápolja és a kinek a zombori
Rákóczy ünnepély oly szép és lélekemelő
lefoylását köszönhejük.

* Rákóczy napja Zom- borban.

A város polgársága, a hatóságok, tes-
tőletek és a tanuló ifjuság tanáruk rész-
vétele mellett fényesen ülte meg Rákóczy
emlékeztetésének ünnepét október 24. és 25.-én.
Szombaton este a Rákóczy-induló hangjai
mellett kétfős sorral hosszú lampionos men-
tet indult ki a városháza udvaráról és ha-
zafias dalokat énekelve vonult végig a kör-
úton. A házak ablakai, merre a menet
zászlók alatt elvonult, a városháza és a me-
gyeháza is, fényesen kivoltak világítva. On-
kentes tüzelők voltak a telvonulás élen. A
Szentháromság terere vizlatére a városház
toronyának erkélyéről Vadas Ferő tarogatón
kurucz dalokat játszott igen szépen. Vasárnap
Fejér Gyula apátplébános fényes segédlet mel-
lett ünnepélyes szent misét mondott, melynek
végzetével a felbuzgózott városházának szon-
gorásig meglétt nagy termében folyt le az
ünnepély. Vértési Károly ügyvéd, a rendező
bizottság elnöke, lelkes megnyitó beszéddel
kezdte meg az ünnepély sorozatát. Trischler
Károly árvaszéki ölnök saját ódáját hatással
szavaltta el. Rác Soma tanár rapyogó ékes-
szózással mondott ünnepi beszédet. A kaszi-
nó dalárda kurucz dalokat énekel közel-
tőlyen mellett. Az iparos dalárda által szab-
atosan énekel Hymnus és a városi zenekar
játéka zárta be az ünnepélyt. Este hölgyek
részvételével a Polgári Kaszinóban diszvacso-
ra volt, melyen a márczius 15.-ki serleggel a
kezeben Buday Gerő hittanár méltatta egy
hatásos beszéddel a nap jelentőségét. Vacso-
ra után tánc következett. R.

* Szini kerületi gyűlés Zom- borban.

A délvideki szini kerület ked-
den Zomborban a városházán tartotta
ülését. Az ülésen jelen voltak: Pogány
Károly Krassó-szörény megyei és Deli-
manics Lajos torontáli főispánok, gróf
Festetics Andor a vidéki szinészet orszá-
gos felügyelője, Marschovszky Arpád lu-
gosi polgármester, Issekutz Aurel főjegyző,
Dr. Jeszenszky Gida N.-Szt.-Miklósról és
Dr. Brayer Lajos Nagybeskerektől. —
Hauke Imre polgármester, Latinovits Sa-
mizsló tanácsnok és Latinovits Pál fő-
ispán mint házigazda. A választmány elhatározta,
hogy Balla Kálmán szinigazgatóval a szer-
ződést két évre megkötö, továbbá, hogy
a délvideki kerület igazgatójának kité-
tőlyen helyezett 6000 korona subvenció
főlemelése iránt a belügyminiszteriumhoz
előterjesztést tesz, és megteszi a lépéseket
arra nézve, hogy anyári évadban az igaz-
gató által szenedett veszteségek helyre-
hozása véget 4000 korona állauszegly
iránt a belügyminiszteriumhoz feliratot
intéz. Kimondotta továbbá azt, hogy Ver-
secz városhoz átiratot intéz az iránt, hogy
képes-e jövő év szeptember elsejéig elfo-
gadható színházi helyiséget építeni, mert
ellenkező esetben Versecz helyett Zenta
fog a kerületbe bevonatni. A „Fifn“ esti
előadásán az egész bizottság megjelnt s
úgy az előadás korrektsége, valamint a
diszletek és rendezés kifogástalanága fe-
lett a legnagyobb elismerését nyilvánította,

Este a vidékiek Latinovits Pál főispán úrnál voltak vacsorára hivatalosak.

* **Szülői konferencia.** A zombori állami főgymnasium mult vasárnap délután 3 órakor a torna csarnokban konferencia volt. Ezen értekezletet a főgymnasium igazgatója hívta egybe, melyen részt vettek az egész tanár kar és a tanuló ifjúság szülői, kik szép számban jelentek meg. Az értekezlet, hogy az iskola a szülői házzal a nevelés szempontjából kontaktusba jöve, egyöntetűen, körülte működjenek és haladjanak a tanuló ifjúság oktatása, nevelése és kiképzésére. Rittinger igazgató vezette a tanácskozást — miután bevezető beszédében utalt a fenti célra és annak hasznos és üdvös voltát a szülők előtt fejtegette. Majd pedig felolvasta az intézet fegyelmi szabályait és a szükséges magyarázatokkal ellátta. Megyesi Ferenc tanár szép fejtegetéssel vezette be az első kérdés fölötti tanácskozást, mely a fölött volt hivatalos véleményét mondani, hogy az ifjúság, mikor és mely időben látogassa a színházat. Erre megindult a vita, melyben Jablonszky Miklós, Paul Kálmán, Buday Gerő és Rácz Soma vettek részt, — egyhangulag fejtegetvén a színház látogatás előnyeit és hátrányait. Végül az értekezlet megállapodott abban, hogy felkérlik a színi igazgatót, hogy minden második vasárnap délután valamely classikus darabot adjon elő az ifjúság részére, melyet írodalmilag a tanár előbb magyarázatokkal fog ismertetni. A jövő értekezlet január vagy február hónapban lesz, melynek praktikus üdvös voltát felesleges bővebben magyarázni.

* **Áthelyezés.** Heteyi Árpád, cs. és kir. főhadnagy Budapestre áthelyeztetett. Társadalmunk kedvelt alakját veszíti benne. Jó barátai bucsú lakomát rendeztek tiszteletére. Banne egy jó magyar érzelmű katona távozik Zomborból.

* **A zombori függetlenségi pártintéző** november hó 8-ikára tervezik a végleges szervezkedő nagygyűlést egybe hívását, mely alkalomra reménylik, hogy az országos függetlenségi párt központjából több férfi fog lejönni Zomborba. Az előkészítő bizottság teljes működésben van — és ha idejében eredményesen befajeheti munkálatait, ugy a nagygyűlést megtartja, ellenkez esetben azt elhalasztja.

* **Bácskaiak koszorúja Kossuth szobrán.** B. Martonos lelkes közönségéből vasárnap háromszáz polgár Szegedre utazott és ott beszéd kíséretében Kossuth szobrát megkoszorúzták. A Tisza menti magyar városokból, mint Ada, Becse, Kanizsa, Zentáról e heten zarándokoltak Szegedre, hogy lerakják kegyeletük virágait Kossuth apánk ércz lábai elé és áldozzanak halhatatlan emlékének.

* **Párbaj.** Zomborban nem történet semmi botránnyal verekedés nélkül. Zeneiskolát, kultur palotát emlegetnek — ahelyett, hogy talán iskolát létesítenének az erkölcsök nevesítésére, az érzékek finomítására, avagy a javítlanok részére javító intézetet kellene felállítani. Mert már mégsem járja, hogy alig mulhat gyűlés botránnyal, társas összejövetel verekedés nélkül. Nemrég ugyancsak a Casinóban tartott márczius idusának ünnepén tetlegesség rontotta el az ünnepély magasztos voltát, most a Rákóczy ünnepélyen, ugyancsak a Casinóban tartott estélyen pofokodás történt. Avagy ez is az ünnepély emeléséhez tartozik? Kimutatni a veszekedés virtusát. Sz. L. hírlapíró és F. Gy. honvéd főhadnagy összeküldömböztek. F. Gy. főhadnagy jókedvű volt és kötekedő — Sz. L. ezt egy jó ideig békével tűrte, — de annak is vége szakadt és tetlegesség került a dolog. A párbaj másnap a bezdányi erdőben pisztolyra eseredménytelenség miatt a Va-

dászkürtben kardra megtörtént, — a főhadnagy karján megsebesült. Hát ezzel azután már vége? Hát ezzel azután le van mosva minden ezen esethez tartozó és abból folyó egyéni társadalmi és erkölcsi sérelem? Hát ezzel ki van engesztelve az a megbontránkozás, mely az estélyen részt vett közönséget s vele a társadalmat érte? Egyoldalú feladás, társadalmi fölszégek követői előtt talán igen. Panaszokduok, hogy kevesen vesznek részt hazafias ünnepélyeken. Ily előzmények után kinek van még kedve magát inzultusoknak kitenni, mely esetben kiki a maga módja szerint védekezhetik csak!

* **Színházi kritikánk** térszüké miatt a jövő számra maradt.

* **Iskola avatás.** Cservenkán vasárnap avatták fel az ág. ev. egyház által épített iskola épületet nagy ünnepélyességek mellett. Leibach Péter egyház községi felügyelő vette át az építéstől az épületet és átadta rendeltetésének. Korossy Emil szabadkai és Stiegelmár János cservenkai lelkészek ünnepi beszédeket tartottak a nagy számban egybegyűlt híveknek, nem különben Röver Károly tanító is. Az épület 22 ezer koronába került és Heintz Vilmos vállalkozó építette fel.

* **Állategészségügy állása a vármegyében okt. 27.** Veszeltség: bajai j. Dautova 1 u., zombori j. Kernyája 1 u. Takonykór és bőrféreg: németpalánkai j. Obrovác 1 u., öbesei j. Petrovoszellő 1 l., ujvidéki i. Óker 1 u., zentai j. Ókanizsa 1 u. Ragadós száj- és körömlájás: bácsalmási j. Bajmok 1 t., hódásági j. Déronya 3 u., Lality 2 u., öbesei j. Bácsföldvár 1 t., Bácszenttamás 3 t., turja 4 t., topolyai j. Csantavér 1 u., ujvidéki j. Temerin 4 t., zentai j. Ókanizsa 1 u., zsabljai j. Csurog 14 l., Goszpodince 2 t., Nádaly 1 t., Zenta v. 11 Juhlimló: németpalánkai j. Bácsbukin 1 l. Sertlévség: apatin j. Bácsdorozló 4 u., Gombos 2 u., Prigleveciaszentlőr 1 u., bácsalmási j. Bajmok 1 t., hódásági j. Hodság 1 u., Parabuly 4 u., Rácmillies 7 u., kulai j. Cservenka 1 u., Torza 1 m., 6 u., németpalánkai j. Bácsosér 5 u., öbesei j. Bácsföldvár 2 u., Bácszenttamás 1 t., Öbese 5 u., topolyai j. Bácsfeketehegy 8 u., Kishegyes 6 u., Omarovica 6 u., zentai j. Adá 2 u., Bácsmartonos 1 u., Zenta v. 3 sz. Zombor veszeltségi 1 u. Sertlévség 5 u.

* **Ó-Becse—zombori vasút.** Mig a sokkal később kezdemenyezett Halas—Rigyiczai vasutat nemsokára átadják a forgalomnak, — addig az öbesei —zombori vasút hosszú vajúdásban szenved és sehogysem bír megszületni. Most a vasutat mótoros rendszerűnek tervezik, mely a Ferencz csatorna mentén haladna, és a községek forgalmasabb főbb utcain menne keresztül megfelelő megálló helyekkel. E napokban egy miniszteri tanácsos vezetése alatt működő bizottság bejárta az egész vonalat és megállapította az állomások helyeit. Szóval minden előkészület meglenne téve, csak egy baj van, hogy pénz nincs elegendő hozzá és az egyes községek még mindig nem sietnek a hozzájárulási összeg megnagyobbitásához s így a vasút kiépítése még jó ideig eltarthat; bár azt vélik tudni némely beavatottak, hogy a vasút finanszírozása biztosítva van.

* **Agárverseny.** E napokban tartották meg Nagyikindán a még mindig messze földön híres agárversenyt, melyen Leibach Keresztély „Lepke“ nevű agara kiváló sikert ért el, azonban gróf Vay Adám agaraival nem mérkőzhetett meg a döntő futásban. Az agárversenyen Torontál arisztokracziája majd nem teljes számban vett részt.

* **Új tűzoltó egylet.** B.-Sz.-Tamás községben Aradszky Euthym közs. segédjegyző buzgólkodása folytán önk. tűzoltóegyesület alakult, melynek elnökévé Iva-

nits Izidor közs. jegyző, parancsnokává pedig Baitz Ferencz közs. állatorvos választották.

* **Zarándoklat Szegedre.** Az öbesei választó kerület polgárai november hó 8-án Szegedre zarándokoltak, hogy megkoszorúzzák Kossuth Lajos szobrát. — Eddig már sokan jelentkeztek. Aki a zarándoklatban részt akar venni, jelentkezhet Göndör Ferencznel az öbesei függetlenségi párt alelnökénél. A lelkes honfiak vonaton teszik meg oda és vissza az utat. Mint hírlík, az adai és zentai küldöttség is csatlakozik hozzájuk.

* **Humanus alapítvány Deák Ferencz emlékére.** Id. gróf Zichy Nép. János és neje született Kray Irma báróné, a topolyai földesúr, Deák Ferencz születése napjának 100 éves évfordulója emlékére Topolya községének ajándékozta a b.-topolyai országos vásárokon helypénz szedésre jogosító földesuri jogait; Topolyán Deák Ferencz nevére emelendő közkórház alapjának javára. A nemesen érző és Topolyát sokban segítő főúri család alapító oklevelét ki is állította már, — dr. Gosztony Mihály főszélgazgató közbenjárása, dr. Farnec Rezső uradalmi ügyész közvetítésével. Jedlicska Mihály topolyai jegyző és Morvay Ferencz községi bíró jártak közben a földesúrnál ezen nagy adomány kérelmének. Az alapító oklevél értelmében a község tulajdonjogában már 1904. január 1-én megát a vásárgjog — melylyel az első évben a község szabadon rendelkezhetik és a beruházásokra fordíthatja, azonul pedig a jövedelem fele a vásártér fenntartására, másik fele pedig községi közkórházra. A betegek és szenvedők halája a legszebb jutalom minden földi elismerés között — melylyel a grófi pár iránt örökké viseltetnek majd a nemsokára felépülhető Deák Ferencz kórház szenvedő lakói.

* **Kendergyár Gajdobrán.** Gajdobra községben „Kendergyár“ részvénytársaság alakult 10.000 korona alaptőkével (1000 drb. 100 koronás részvényvel), kenderáztató és kikészítő telep létesítésére.

* **Színház.** Ma csütörtök Herczeg Ferencznek legsikerültebb színműve „A dolovai nábob lánya“ került műsorra a czimszerepben Gerőfy Ilonkával. A főbb szerepeket Tarján Irma, P. Tovary Anna, Balla K., Tihanyi Miklós, Peterdy S., Virágh F. és Vitéz R. adják meg. Pénteken — bérletszűnetben „Vesza szűzek operette itt előszót. — A Budapeston s a vidék nagyobb városaiban nagy port felvert operette, bájos zenéje nálunk is nagy népszerűsége számíthat. Lányi Edit, Léva Margit, Peterdy Etus, Viola J., Czákó Vilmos, Virágh Ferencz, Vitéz Róbert, a melodikus operette főszereplői. — Szombaton — ujdonság — itt először — „Ej-jeli menhely“ Gorkij Maxim — a nagynevű orosz írónak színműve kerül bemutatásra. A nyáron Bpsten három hóig uralta a műsort s több mint 60-szor került színe. Társulatunk már hetek óta készül a nagyon nehéz menettől — érdekes darabra Balla igazgató személyes vezetésével. Tarján Irma, Radnay Zs., Bodroghy L., Tovary Anna, Virágh F., Szénássy Gy., Tihanyi Miklós, Czákó V., Tihanyi Vilmos, Viola J. és Vitéz R. a darab főszereplői. Balla a darabhoz Bpsten Strauss Béla műintézeténél gyönyörű új díszletet készíttetett. — Vasárnap d. u. „Molnár és gyermekek“ Raupach regényes drámája, este bérletszűnetben másodszer a nagy sikert aratott „Fifin“ operette kerül színe.

* **Vasuti engedély.** A kereskedelemügyi miniszter az apatin-zombori vízbiálnis vasut előmunkálati engedélyét Löw Adolf engedélyestől dr. Ratkovszky Géza budapesti ügyvédre átruházta.

* **Elmaradt állatkiállítás.** A mult vasárnap hirdettett Ó-Verbász-on megtartandó szarvasmarha díjazás-

al egybekötött állatkiaállítás, a kerületben létező száj és körfőfájás miatt bizonytalan időre ellet halasztva. A vármegyei Gazdasági Egylet előtte való nap sürgőnyölve tudatta az elhalasztást O-Verbász község eljárárságával, ki a szükséges intézkedéseket azonnal megtette. Így tehát elmaradt az napra tervezett Deák ünnepély is.

*** Multság Hodságon.** A „Hodsági tisztviselő otthon” 1903. évi október hó 31-én este 8 órakor alakulása évfordulóján dalárdája közreműködésével társas estélyt rendez. Belépő díj nincs. Társas vacsorához egy teríték 2 korona. A részvétel az előzőnél egy nappal előbb bejelentendő.

*** Az adózók érdekében.** Popp György zombori kir. pénzügyigazgató azon fontos utját vezette be, hogy hatáskörébe tartozó városokban, a közigazgatási bizottsági ülések napján, az illető városok adóügyi tanácsokainak hivatalos helyiségében személyesen meghallgatja az adózó közönség óhaját, panaszait és előterjesztéseit.

*** Esküvő.** Klein Adolf a „Hazai biztosítótársaság” zombori főügynöksége titkárának Rózsa leánya november hó 10-én esküszik örök hűséget Kohn Sándor úrnak Eszékről.

*** A szegedi kereskedelmi és igarkamara ülése.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1903. évi október hó 30-án (pénteken) d. u. 2 (kettő) órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart, melyen Bácskát is érdeklő következő ügyek fognak tárgyalatni: A kereskedelmiügyi miniszter úr 52491. sz. leirata Hodságh község hazalási szabályrendelete ügyben. (Az elnökség jel.) A kereskedelmiügyi miniszter úr 64878. sz. leirata a dohány-tőzsdék megadóztatása ügyében tett fölterjesztésre. (A kereskedelmi osztály javaslatával.) Bács Bodrog vármegye alispáni hivatarának átirata Okánizsa község hazalási szabályrendelete ügyében. (Az eln. jelentésével.) A zentai iparostanonkiskola igazgatósága segélt kér az iparosgekek továbbképző tanfolyamának fönntartására. (Az olbúkság javaslata.) Sstios Odön bajai gépgyáras beadnya egy kerületi kereskedő és iparos cimtar összeállita ügyében (A ker. oszt. jav.) Witz Ferenc újvidéki sodronyfonó beadványa a sodrony fonás és szövés képesítése érdekében. (Az iparost. av.)

*** Az apatini molnárok malom adója.** Az apatini dunai malmok tulajdonosi évek hosszu sora óta évente malomadó címen 52 kor. 52 fillért fizetnek Frigyes főherczeg bellyei uradalmának. Minthogy szerintök ez az adókötelezettség semminemű joggalappal nem bír, ez ügyben kérvényt intéztek Darányi Ignác földmivelési miniszterhez, melyben az 1885. évi XXIII. t. cz.-re való hivatkozással ennek a törvénytelen állapotnak a megszüntetését kérik.

Trachoma. Ez a veszedelmes betegség vármegyénk területén rohamosan terjed. Múlt évben csak 8000 körül volt a trachomas betegek száma s ma már — a megyei orvos jelentése szerint — 10291 egyén gyógykezeltetik mint trachomas beteg.

*** Búcsu lakoma.** Csúrogról írja levelezőnk, hogy kedden este búcsúztatta el Csurog társadalma Kaszap Győző főmérnököt, aki mint a bácsiföldvári Armentisítő-társulat megválasztott igazgató mérnöke látózik B.-Földvárra. A búcsú vacsorán vallás és nemzetiesség külbömség nélkül képviselve volt az egész község, a mi legizgazabb jele ama szeretetnek és tisztelgetnek, a mely környezte Kaszap mérnököt, mint a társadalom egyik tevékeny és tapintatos vezérét. Az elhangzott toaszók mind arról szóltak, hogy távozásával egy üres hely marad a társas életben, a melyet pótolni aligha lesz képes valaki. A 72 tagból álló társaság reggelig

maradt együtt, majd reggel felé szerenádót adtak a főmérnöknek lakásán.

*** Baja város kórháza — köz-kórház.** A hivatalos lap közli a belügyminiszter rendeletét, melylyel Baja város most épített új kórházát „köz-kórházi” jelleggel ruházta fel és az ápolási díjat 1 korona 80 fillérben állapította meg.

*** A szabadkőművesek kongresszusa.** A szabadkőművesek kongresszusa iránt általában az érdeklődés. Ez az érdekes gyűlekezés az első lesz, a melyen a szabadkőművesség valamennyire a nyilvánosság előtt működik. Alkalma lesz a közleendő tudósításokból mindenkinek megítélni, mi igaz abból a tömörkedés beszédéből, amelyet a szabadkőművesek nyakódése felől terjesztenek és bepillantást nyerhet a távol álló és laikus ember is abba az óriási irányú és kiterjedésű ember baráti működésből, a mely — a filozófiai működése mellett — a szabadkőműves páholyokban folyik. A nagyváradi kongresszus vándorgyűlés lesz, a melyek — ezuttal első ízben — a nagyváradi László-király-páholy vendégei az összes magyar szabadkőművesek. A gyűlést ezentul minden évben megtartják más-más városban. A nagyváradi kongresszus előértekezlete pénteken este volt. A tanácskozások vasárnap voltak. A kongresszus tárgyai az emberbaráti működés hatalmas programját tartják fel. Legelső tárgya volt a kongresszusnak az azon való tanácskozás, milyen módon és milyen eszközökkel vegyen részt a magyar szabadkőművesség az egyre hatalmasabb vallási és társadalmi ultramontanizmus elleni küzdelemben. Helyet foglalt a tanácskozás tárgyai között az iszakósság ellen való küzdelem, az oktatásügyi államosítása, országos népnevelő egyesület terve, népakadémia létesítése, a törvénytelen gyermekek helyzetének rendezése, a munkanélküliség orvoslása, a gyermekvédelem és végül egy tervnek a megbeszélése: hogyan lehetne a haladás és a világosság híveit szoros táborba egyesíteni. Tárgyalták a kongresszuson természetesen a szabadkőművességnek több felügyét. Az összes tanácskozások ezuttal a szabadkőművesi formák mellő ésével mentek végbe és a nyilvánosság is értesülést szerzett a tanácskozásokról. A kongresszusra igen sokan érkeztek Nagyváradra az ország minden részéből.

*** Mit lehet árulni Mindszentek napján?** A folyó évben Mindszentek napján vasárnapra esvén, a sroknak ezen ünnepnapon országszerte szokásos földzítésére való tekintettel a kereskedelmiügyi miniszter f. evi 67.496. sz. a. kelt rendeletével megengedte, hogy a f. évi november 1-re eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsek és srook díszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az egész napon át akadálytalanul árusíthatók és szállíthatók legyenek. A srook díszítéséhez nem használt tárgyak árusítása f. évi november hó 1-én önként érthetőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapokon.

(Az idei Aussigban megtartott ipari és földmivelési általános német kiállításon a Singer-varrógepek amelyek a nagy párisi világkiállításon is köztudomás szerint a „grand privé”-vel lettek kitüntetve, ismét kimagasló kitüntetés érték el és pedig a Singer Co. volt az egyetlen kiállító, amely 2 első díjat nyert, t. i. a varrógepek számára kiadott aranyéremhez díszlevelet, amelylyel műhímzései lettek kitüntetve. Ezen kitüntetések újból bizonyítéku szolgálnak az eredeti Singer-varrógepek világhírű jóságára, valamint azoknak a divatos műhímzés terén igazolt szolgáltatási képessége mellett is.

4539
903.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Vaskut és Rigyicza községeket magában foglaló Gara község székhelylyel a körállatorvosi állás üresedésbe jöven, ezen állásra ezenem pályázatot hirdetlek, felhívom ennél fogva a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen és pedig működési, születési és erkölcsi bizonyítványnyal is felszerelt kérvényeket hozzám **f. évi december hó 20-ig** annál inkább terjesszék be, mert a később beérkező kérvények tekintelbe nem vétetuek.

A körállatorvos javadalmazása 1200 kor. és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Baja, 1903. évi október 23.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

Unghváry László
(Czegled) 300 holdas bor termő szőlőtelepnek, továbbá gyümölcs- és szőlőfajloknak árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczár fölfele nemes csemekék, 2 forintot fölfele sima és gyökeres szőlőfesszők; továbbá — 10-18 forintot fölfele saját termésű rendkívül finom újborkap-haték Ezenkívül mindenféle gyümölcsivadonc, akác- és gleditschcsemekék. Tesztáárjegyzéket (borról) is kérni.

Hitelnyújtók
1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, szabályozott árúlatok, munkások, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.
A hitelnyújtás szőlőfesszőre és borra nem vonatkozik.

Svájci óra-ipar.

Csak 16 kor.

Szakértőknek, tiszteltek, posta, vasút és rendőrszolgálatok, valamint mindenkinél, kiknek jó órára szükség van, szives figyelmébe hozzuk, hogy mi az eredeti gend 14kar, elektro-arany-plaque remonitott órák (Glas-hütte rendszerű egyediül elárusított átvétel). Szám órák antimagnetikus szerkezettel vannak ellátva, igazán szabványos és kímélhető és minden egyes órára három évi írásbeli garancia van. Az órák tökéletesek, melyek három fedőből, egy rugó fedőből, zárványtalanok, pompás esztétikus külalakúak és az órákban felöltött abszolút világítatlan amerikai, gólián érdeklő beszállók, szellemi, szellemi, műveltség, melyek oly eredeti hasonlatosságuk a valódi arany órákhoz, hogy meg szakértők által sem különbözethetők meg 20-30 korona értékű valódi arany óráktól. A világ egyedüli órák, melyek soha nem veszítik el valódi arany kinézetüket 10 000 után on felület és körülbelül 3000 díszelőt kapunk 6 hónap let. igazsá. Alát. Ara egy ural vagy nő órák csak 16 kor. vánt és bervevete. Minden órához egy börtök cseng. Legbiztosabb és letelegezőbb arany-plaque-órák és költségvetésű részűre (nyakláncok is) 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felől 60 kitozás nélkül visszavetetik, miniatul semmi kockázattal. Szab- közzés utánvagy a pénz előzése beküldése ellenében. — Rendelvények intézendők:
Uhren-Versandhaus „Chronos” Basol I. (Schweiz), Levelek Svájcba 25 fill. Levelezőlapok 10 filleres bélyeggel ellátva küldendők. — Magyar levelezés.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi minister úr rendelete a mocsokosirainál Dunaszakaszi szabályozását célzó munkához szükséges anyagok, mint:

9.446-72 köbméter első osztályú kőhányási kőanyag,
33.957-90 köbméter második osztályú kőhányási kőanyag,
672-21 köbméter rostált bányakőtörmelék szállításának és beépítésének

71.500 kéve friss vágású rözse szállításának vállalati uton való biztosítása céljából a m. kir. földmívelésügyi miniszterium helyiségében 1903. évi november hó 9-én déli 12 órakor nyilvános zárt ajánlati verseny tárgyalás fog tartatni.

A rözse szállítása, többi anyagokra ki nem terjedő külön ajánlat is benyújtható.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot, melyhez az ajánlati összeg 5%-nak megfelelő és valamely m. kir. adóhivatalnál bantápnéz gyanánt a földmívelésügyi tárca kezelésébe történt letétét igazoló elismervény is csatolandó — különleg is ajánlatnak megjelölve, a jelzett napon délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ óráig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium s-hivatali főigazgatójánál nyújtanbó be. A vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint egyéb tájékoztató adatok a zombori m. kir. folyamterméni hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ott az ajánlati minta is megszerezhető.

Zombor, 1903. évi október hó.

M. kir. folyamterméni hivatal.

Gsak is Selle és Kary-féle

FREDIN

kérjünk.

Legjobb tisztító szer

minden finomabb cipőhöz. Sárga és fekete. Különösen ajánlatik Boxcalfs-, Oscania-, Chevreaux- és Lack-cipőkhöz.

Bécs. XII. 1.

Bács-Bodrog

megyében

eddig
6 főnyereményt

és

23 más nagyobb

nyereményt

fizettünk ki.

Bebizonyított tény, hogy a magyar királyi szab. osztálysorsjáték után igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. — Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyeresí esélyeket oly nagy összegű nyeresímenyekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14 $\frac{1}{2}$ millió kor. készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 2 á 80.000, 70.000 stb. stb.

A megrendeléseket f. é. november 3-ig kérjük.

Az első osztályú eredeti sorsjegyek ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.— és nyolcad 1 K. 50 F.

Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében vagy utánvétellel küldünk. — Hivatalos nyereményjegyekkel pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegyküldeményhez mellékelünk.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ-RÉSZEVENYTÁRSASÁG.

Budapest, Gizella-tér 1. B. Sürgöny cím: „Nemzeti Pénzváltó Budapest”.

Cs. és k. udvari szállító.

Fernolendit

czipőfénymaz legjobb fénymaz a világon és kenőcs világos és fekete czipőknek a legszebb fényadják és a bőrt tartóssá teszik. Régi vagy foltos sárga vagy barna bőrből való czipő „Lyosin“ (pompaténymaz) egész új szint kapnak.

Allapított 1832. Gyáriraktár BÉCS I. Schulerstrasse 21.

Mindenhol kapható.

Gyümölcs-, főzelék- és húsconservokat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár“

Kecskeméten.

Árjegyzékek ingyen és hermentve.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka.

A VÖRÖSMARTY-ALBUM

A Pesti Napló, amely eddigelé az Ember tragédiáját, Arany János balladái, Zichy Mihály illusztrációival, Katona József Bánk bánját, a Himfy-Albumot, a Költők-Albumát, lavaly a remek kivételű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiacon általánosan feltűnő keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait teljesebb fényrel és pompával aranyvásznon kemény kötésben a

VÖRÖSMARTY-ALBUMOT

fogja olvasóinak karácsonyi ajándékkul adni.

A Vörösmarty-Album a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát. Csontor és Tünd. Vörösmartynek a kedvs drámai költeményét a „szózatot a Vén cigányt, Szén Bánkát és Vörösmartynek legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival, 20 mű — eletek enen és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációval. A Vörösmarty-Album műmellekleteit a legjelesebb magyar festőművészek készítik. Mindannyiuk élen ott van Székely Bertalan, a legnagyobb magyar történeti festő, aki a Tolói című költeményt illusztrálja. Kortársa és barátja Madarasz Viktor, a Salamon című költeményhez készít festményt. A két nagy történelmi festőhöz a következő elsőrendű magyar művészek sorakoznak: Biharí Sándor, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Kemény Jenő, Kerntock Károly, Krenner (Tardos) V., Magyar Mannheimer Gusztáv, Nagy Sándor, Radoné Hirsch Nelli, Ezenkívül számos kisebb illusztráció díszíti majd a Vörösmarty-Albumot, amelyek egész sor kiváló magyar festő művészetét fogják a Vörösmarty-Album keretében bemutatni. A valóden remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz ami-

lyen eddig alig jelent meg magyar díszműben. A Vörösmarty-Albumot megszerze hetik mindazok, akik a Pesti Naplóra.

1. egyszerre egy egész évre előfizetnek,

2. akik félre fizetnek elő és kötelezettséget vállálnak, hogy egy további félvélen át előfizetnek lesznek,

3. akik egy negyedévre fizetnek elő és további háromnegyed éven át való előfizetésre kötelezettséget vállálnak, azok a második önégyedre szóló előfizetés beszozlattatása után kapják meg a Vörösmarty-Albumot.

4. akik havonta fizetnek elő és egy egész évi előfizetésre kötelezettséget vállálnak, azok a hatodik havi előfizetés beküldése után fogják megkapni a Vörösmarty-Albumot.

Azon új előfizetőink, akik a Zichy Mihály albumot, az 1903. évre szóló előfizetés alapján, mint előlegezett ajándékot bírák, azok a Vörösmarty Mihály albumot csak egy kapják meg, ha egy további egész évre előfizetnek, illetve ha jelen négy pontban felsorolt előfizetési feltételek egyikének elogat tesznek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor., félre 14 kor., negyedére 7 kor., egy hóra 2 kor. 40 fillér. — Előfizetni minden hó 1-től és 15-től lehet.

A „Pesti Napló“ kiadóhivatala

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyeresímenyt — még esedékség előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmesszebbmenő biztonsságot nyújtja.

A legtöbb főnyereményt nálunk

vásárolt sorsjegyeken nyerték.

Megifjodás és az élet meghosszabbítása

Érhető el a híres dupla Volta-keresztet viselésével, Azoknál, a kik a dupla Volta-keresztet állománban viselik...

Tajoknál felülmulthatatlan szer: csusz és köszvény, ideggyök, ideggyengeség, álmatlanság, hideg kezek és lábak, hypochondria, reuma, váladékos, asztma, gyomorkó, agyverzés, bőrbetegség, aranyér, gyomorfájás, influenza, köhögés, siketség, fülzsug, fej és fogfájás stb.

Nők, leányok kritikus időkben mindannyiszor viseljék a dupla Volta-keresztet, mert ez csaknem mindig enyhíti a fájdalmakat...

Darabja csak 4 korona.

Volta-csillagok hasonló árakon. Szétküldés csak a pénz előleges beküldése után várnak be nemerte.

Uj fürgecsőre és életvidám szer. Uj abszolomra, Uj emelkedő fehérségre, Uj munkabizárrn, Uj holdcsigára...

A. Dr. Sanden-féle villamos öv

biátosan gyógyítja a csusz, a köszvényt minden tagban, idegességet, álmatlanságot és étvágytalanságot, influenzát, etvágytalanságot, idegbelettséget, hátsérkény nyavalya törést, májzsugot, székélet, háztérnökök, gúroszt, szívbetegséget...

Dr. Sanden-féle villamos övet.

Minden yingye férfi, asszony és gyermek viseljen Dr. Sanden-féle villamos övet! Ez meg meggyógyult bizonyítja a nagy szer érdemét, nemcsak nálunk, de a külföldön is. Ára darabon...

Szétküldés csak a pénz előleges beküldése után várnak be nemerte. Megbízásokat tessék a következő címre intézni: Leopold Epstein

Bazel (Svájcs), Falkenstrasse 31. Levélcím: Svájcban 26 filléres, levelezőlaponkra 10 filléres bélyeg jár.

Ó v á s.

Aki egészségére az emberélet legveszélyesebb hátrány gondoskodni akar, az mellőzze a nadrágszíjat, ügyeljen, veng, alkalmatlan elavult nadrágtartót, mert ezáltal a vérkeringés akadályoztat, a felülvez és minden nemes szerv, mint gyomor, vesze, lép, stb. működésükben megakadályoztat, nak, ami komoly betegségeket vezet.

A Mach-féle szabad, és csigás nadrágtartót a talpallók csak egyszer gumiboltantnak a nadrágonbokra és addig maradnak rajta, míg a nadrágot viseljük. A nadrág felülvez és levegőtől a talpallók a szabta egyszerűen be- vagy kiakasztanak. Mintán a folytonos fel- és lemozgás a talpallóknak a gondbokra elessik, a felülvezés és levegőtől az kétszer olyan gyorsan megy, és a kellenetlen gumibevetés teljesen ki van zárva.

A Mach-féle egészségügyi nadrágtartók a nadrágnak a testen az igazi formát kölesönzik. Kétféle külön talpallók 20 krajczárba kerülnek és a nadrágot a talpallókon a szekrénybe akasztja, annak mindig sima ráncz nélküli nadrágra lesz. Vásárlásnál kérjük csakis a Mach-féle egészséges és csigás Mach nadrágtartó gyarsából értesülni, mert egyik gyártmány sem bírja ezeket az előnyöket; árni pedig ur aknak 50 kr., 1 ft. és 1 ft 50 kr., fiuknak 25, 35 és 45 kr. Rápható: Zomborban

Bikar P. Mihály és Uj Goldfahn Sándor.

Clayton & Shuttleworth Budapesti gépgyártók. Locomobil és gércseplő készítelek. Columbia-Drill. Legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, rétvágók, kukorica-morzósók, kardlőr, orló-malmok, egytemes aszál-akék.

Csusz, köszvény (rheuma)

szagatus, derék- és hátfájás, valamint mindennemű ízületi bajok ellen legbiztosabb szer a fővényesen védett HALAPI-féle RESTAURATOR

RESTAURATOR

mely már több hasznát után a fájdalmat nemcsak enyhíti, le sikeresen gyógyítja, számos ovesztanár által kipróbálva és ajánlva.

Egy tubus ára 1 korona 60 fillér. Egyedüli raktár: „APOSTOL” gyógyszerár Budapest, VIII. József-körut 64.

„APOSTOL” gyógyszerár

Evéken át szenvedem rheumatikus bántalmakban. Semmiféle gyógyszer, sem fürdő nem használ, Az Ön Restaurator kezeltésének köszönhetem egyedül gyógyul ásomat. Fogadja ezért hála-lásonnemet és abban ígerte, hogy mindenképp, ki hasonló betegségekben szenved, a legelőelőbben fogom ajánlani.

Budapest, 1903. szept. 10. MUNKÁCSI JÓZSEF Herdud-utca 30. Ha-z 141. után.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitűnően ható szeri által. A Jurisics-féle Pakrácz cseppek egy csodaszertől balzsam, melynek egy ház-Jurisics-féle Pakrácz cseppek oly előnyvel bírnak, hogy MINDEN KIJ ELLÉN használható és mindig csodaszertől hatásos van. A legbiztosabban gyógyítják a gyomor-bél és székrekedést, gyomor-üresít, rendszeren szék-ürítést, étvágytalanságot, arany-res bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejtájást, gyomororéást, felhűlést, sápkórt, szédülést és mindenfajta gyomorkatarást, de a legfényesebb sikerral alkalmaztatik külsőleg is növeztelen dagadtak, écsél sebek. Jurisics-féle Pakrácz cseppek már rövid használat után nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt számtalan hányalylatokat minden országból bizonyítja.

Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon 446, sz.

Árak használati utastással, láda és postaköltséggel: 12 üveg kor. 5. — 36 üveg kor. 12,40 Minden 12 ü. után egy üveg Pak-24 8,60 48 — 16. — rácz cseppek ráadásul ingyen Kéhhöz, üdőtől, törökúj, rekedités, néhez lel grés, oldal-nyomás, influenza és hurut ellen felülmulthatlan szer

a Jurisics-féle Szlavoniai növénynedv.

Ára: 2 üveg kor. 3,40, 4 üveg kor. 5,80, 6 üveg kor. 8,20 Hideglelés és laz ellen kitűnő szer a „Febri Fugo” mely rendkívül gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg kor. 4,20, 4 üveg kor. 7.—, 6 üveg kor. 10.—

Szlavoniai növénynedvből és „Febri Fugo”-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakrácz cseppert ingyen kapunk.

Jelszavam: Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Főraktár Budapesten: Török József gyógyárában Király-utca 12.

Vidmarics Péter magyarázza a Pakrácz cseppek csodaszertől hatását.